

Henrik Ibsen

Regie Jo Matthijs

19 en 20 januari 2024

Hedda Gabler

Inhoud

Editoriaal

Cast en crew

Hedda Gabler

Henrik Ibsen

Jo Matthijs

Jo neemt het woord

 Belfius

WELKOM

Het is met zeer veel genoegen dat we u welkom heten, beste toeschouwer, op deze tweede voorstelling van dit seizoen en de eerste van dit kalenderjaar.

Eerder dit seizoen brachten we u al "Stalin sterft", waarin de polemiek die ontstond in de naaste kringen van Stalin rond diens overlijden op de korrel werd genomen. Een knap staaltje schrijf- regie- en acteerwerk!

Als tweede voorstelling blijven we in de maatschappijkritische regionen hangen en brengen we u niets minder dan "Hedda Gabler" één van auteur Henrik Ibsens meest gekende stukken.

Over "Hedda Gabler" het stuk en over Hedda Gabler het personage is ontzettend veel te vertellen. U leest er verder in dit boekje meer over.

U kan ervoor kiezen om onbevangen naar de voorstelling te kijken, maar indien u wat meer achtergrondinformatie wenst, om zo beter te begrijpen waar "Hedda Gabler" vandaan komt, raden we u aan de informatie over de auteur erop na te lezen. Ibsens leven heeft immers - meer nog dan in zijn andere werk - invloed gehad op de thematiek in deze voorstelling.

Een voorstelling is niets zonder een degelijke regie. Voor Hedda Gabler is deze in handen van onze eigenste Jo Matthijs. U kent hem misschien al wel, maar hij geeft u met zijn eigen woorden wat meer inzicht in zijn denkproces en visie op deze voorstelling.

Toneel maken is groepswork, zowel op als achter de scène. We stellen dan ook met veel trots de ploeg achter "Hedda Gabler" aan u voor vlak na dit editoriaal.

Het toneelseizoen is natuurlijk niet afgelopen in januari. Gelukkig maar. Zowel De Dijlezonen als onze kleine zuster JeugdToneelgroep Dzippie hebben dit toneelseizoen nog veel moois voor u in petto. Wat precies kan u verder in dit boekje lezen.

We wensen u alleszins een fijne voorstelling toe en hopen u ook snel terug te mogen verwelkomen op één van onze volgende voorstellingen!

L' OCCHIO DI
Chloe
HET SCHOONHEIDSSALON

CAST

Tante Julia - Roos Wuyckens

Jörgen Tesman - Frank De Beule

rechter Brack - Jasper Driesmans

Hedda Gabler - Tine Wijnants

Thea Elvsted - Eline D'Hooge

Eilert Lövborg - Quinten Vanrespaille

EN CREW

Regie - Jo Matthijs

Scène-regie - Bonny Humblet en Sienna Vanderwaeren

Souffleur - Mia Van Langendonck

Licht en geluid - Paul Bielen en Bertram D'Hooge

Scenografie - Willy Vandezande

Decor - Tom Vandeweyer, Stany Quintens, Robin Vancuyck, Matisse Vandeweyer, Jeannine Vroonen

Kaartenverkoop - Chantal Leblanc

De Corte Middernacht
Verzekeringen

Als onafhankelijke makelaar in verzekeringen en kredieten
staat enkel u bij ons centraal.

Persoonlijke service en **24u/7** bereikbaar:
het team van Verzekeringen De Corte - Middernacht is er voor u !

Benieuwd naar wie wij zijn? Neem alvast een kijkje op onze vernieuwde
website **www.verzekeringend-decorte.be** ..... of spring eens binnen!

Verzekeringen De Corte - Middernacht, Albert Biesmanslaan 16, 1560
Hoeilaart

T: 02/657.25.50 – info@verzekeringen-decorte.be

HEDDA GABLER

Het is ochtend. Hedda, de beruchte dochter van generaal Gabler, It-girl avant la lettre en haar kersverse echtgenoot Jörgen Tesman, zijn net terug van hun huwelijksreis.

Hedda had er meer van verwacht, van de huwelijksreis, van het huwelijk en, eerlijk gezegd, van haar man. Tesman heeft alles wat een goede echtgenoot nodig heeft: hij is jong, intelligent, goed op weg om een academisch succes te worden en heeft ambitie. Genoeg ambitie om ook op huwelijksreis zijn onderzoek verder te zetten, maar dat terzijde.

Tesmans' tante Julia, een oude jonge dochter die voor haar stervende zus zorgt, komt op bezoek om poolshoogte te nemen. Verliep de reis naar wens? Hebben ze al nieuws te melden? Heuglijk nieuws misschien?

Al snel blijkt dat Hedda het heel moeilijk heeft zich te schikken in haar nieuwe identiteit als Hedda Tesman en haar onstuimige jeugd van zich af te schudden. Waarom mogen mannen hun wilde haren houden, maar vrouwen niet?

Een jeugdvriendin van Hedda, Thea Elvsted, weet Hedda te vertellen dat Eilert Lövborg terug in het land is. Eilert is een oude "vriend" van Hedda en een briljant academicus, maar hij heeft een verleden als dronkaard. Lövborg is er echter in geslaagd om dat verleden ook effectief achter zich te laten en heeft zichzelf heruitgevonden. Hij is met de hulp van Thea Elvsted gestopt met drinken en heeft zich toegelegd op zijn werk. Zijn nieuwe boek, dat hij schreef samen met Thea, barst van de creativiteit en begeestering, cruciale elementen die helaas ontbreken in het werk van Jörgen Tesman waardoor Lövborg en Tesman de facto concurrenten geworden zijn. En Hedda beseft dat maar al te goed.

Hedda ontmoet Lövborg en biedt hem een drankje aan, jaloers als ze is. Zoals veel alcoholici is één druppel genoeg om Lövborg terug in zijn oude gewoontes te laten hervallen. Hij gaat naar een wild feest waar hij zijn nieuwe manuscript verliest. Tesman vindt het manuscript en geeft het in veilige bewaring aan Hedda. Hedda ziet haar kans schoon en beslist ervoor te zorgen dat het meesterwerk nooit gepubliceerd kan worden.

Het verlies van zijn levenswerk duwt Lövborg nog verder in de put en wanneer Hedda hem vervolgens een pistool toevertrouwt, zijn de gevolgen catastrofaal.

Hedda beseft wat de gevolgen kunnen zijn van haar daden en maakt een desastreuze keuze.

Alle personages in “Hedda Gabler” zijn elk op hun eigen manier op zoek naar macht en invloed. Tesman wil de beste worden in zijn gekozen studiegebied, Brack wil Hedda intellectueel overstemmen, vermoedelijk om haar ook seksueel te onderwerpen, Lövborg zoekt op intellectueel vlak de wereld te regeren en Thea wil haar invloed op Lövborg gebruiken om te ontsnappen aan haar eigen bestaan.

Daar waar de meeste personages macht en invloed willen om praktische redenen, wordt Hedda zelf gedreven door verveling. Ze kwelt anderen enkel en alleen omdat ze dat kan of zoals Ibsen het zelf schreef: “het meest demonische aan Hedda is dat ze invloed wil uitoefenen over andere mensen”. Hedda Gabler heeft een niet te stoppen wil die ze oplegt aan anderen, ze vernietigt om zelf verder te geraken, maar vindt keer op keer geen voldoening in wat ze verwerft waardoor de cirkel opnieuw begint. De ultieme fomo. Daar waar haar vader, generaal Gabler, zijn troepen op het slagveld de dood instuurde, doet Hedda dat vanuit haar luie zetel.

Ondanks haar goede opleiding en kennis van de wereld – Hedda Gabler was een voor haar tijd zeer ontwikkelde vrouw – zit Hedda gevangen in het provinciaal milieu waarin ze is opgegroeid.

Haar echtgenoot heeft meer interesse voor zijn onderzoek dan voor zijn vrouw en maakt geen aanstalten om eens weer thuis na de huwelijksreis met zijn jonge bruid meer te ondernemen dan het in die tijd gebruikelijke huisje-tuintje-boompje-beestje verhaal. Haar dagen zijn lang, saai en lijken allemaal op elkaar. Het feit dat Hedda een vrouw is in een door mannen gedomineerde wereld, beperkt haar nog meer. Waar de heren zich nog kunnen uitleven in intellectuele debatten, politiek en wilde fuiven wordt er van getrouwde vrouwen verwacht dat zij het huishouden bestieren, kinderen baren en vooral hun mond houden. Zij leven in dienst van hun echtgenoot.

Hedda's man ziet haar als een trofee, Lövborg beschouwt haar als een intellectuele muze en rechter Brack aanziet Hedda als speelgoed. Niemand lijkt de echte Hedda te kunnen aanschouwen. Hedda gaat tegen deze onderdrukking van haar eigen ik in door haar vrouwelijkheid, met inbegrip van haar zwangerschap, te onderdrukken, zich te mengen in alles waarin ze zich kan mengen – liefst in typische mannezaken en invloed uit te oefenen waar ze maar kan, tot en met leven of dood van anderen.

Ook het huwelijk als instituut wordt door Ibsen in "Hedda Gabler" op de korrel genomen. De overheersende romantiek, die het huwelijk als eenheid zag tussen twee geliefden en startpunt voor een leven vol geluk en liefde, bestaat niet in "Hedda Gabler". Het huwelijk van Hedda en Tesman is een toegeving die Hedda doet uit angst. Hedda Gabler koos Jörgen Tesman omwille van diens positie in het leven. Hij symboliseert socio-economische stabiliteit en een respectabel bestaan op een moment dat Hedda zelf beseft dat ze, omwille van haar leeftijd, gebrek aan mannelijke familieleden en financiële problemen niet veel langer een gegeerd object op de huwelijksmarkt zal blijven. Hedda houdt niet van Tesman, meer nog, het woord "liefde" vindt ze misselijkmakend. Meer nog, ze vindt Tesman zelfs niet eens amusant. Voor Hedda is het huwelijk een toegeving die men moet doen om een respectabel en schandaalvrij bestaan te kunnen leiden.

Hedda heeft ogenschijnlijk geen interesse in mannen, althans niet op seksueel gebied. Haar echtgenoot moet ze, wederom om schandaal te vermijden, enigszins gedogen. Rechter Brack insinueert, de ene keer al wat verdeker dan de andere, herhaaldelijk dat hij graag meer wil zijn dan een vriend des huizes. Hij gaat zelfs zo ver dat hij Hedda vlakaf een voorstel doet. Hedda houdt de boot keer op keer af en blijft trouw aan haar man. Het is daarbij de vraag of dit een gevolg is van haar afkeer van schandaal – zien we daarin misschien Ibsens eigen afkeer van het schandaal uit zijn jeugd bovendrijven? – dan wel een teken van onderliggende frigiditeit van Hedda?

Ondanks haar ogenschijnlijk zeer aanwezige seksualiteit, althans in de interpretatie die u vandaag te zien krijgt, ze misbruikt haar vrouwelijkheid om de mensen rondom haar te manipuleren, blijft het bij veel blabla maar is er weinig van boemboem te merken. Hedda's gebrekkige libido blijkt niet enkel uit haar weigering in te gaan op de avances van Brack. Ook Lövborg wees ze in haar tienerjaren af toen hun relatie dreigde serieus te worden.

't Natuurtje

Enkel primeurs!

Brusselsestraat 34
3000 Leuven

Tel/Fax: 016/20.23.18

info@natuurtje.be
www.natuurtje.be

Ontdek ook onze:

- fruitsalade
- salad bar
- soep
- ovenschotels
- fruitmanden
- BBQ assortiment

Daarenboven lijkt ze beschaamd wanneer Tesman haar zwangerschap meedeelt aan familieleden. Een teken dat ze zich schaamt om geassocieerd te worden met de manier waarop een zwangerschap tot stand komt in een traditioneel gezin? Of is ze gewoonweg niet in staat om enig gevoel voor anderen buiten zichzelf op te brengen?

Ondanks Hedda's mogelijke gebrek aan libido, is ze duidelijk niet vreemd aan jaloezie. Haar wereld staat bol van de driehoeksrelaties: Brack probeert tussen Hedda en Tesman in te komen, Lövborg wringt zich tussen Thea Elvsted en haar man, Hedda probeert op haar beurt tussen Lövborg en Thea in te komen. Hedda is stikjaloers op Thea Elvsted, niet zozeer omwille van de liefde van Lövborg dan wel omwille van Thea's invloed en macht over Lövborg.

Hedda Gabler lijkt erop gebrand te zijn om enkel vernietiging voort te brengen.

Al ruim 40 jaar wordt onze slagerij uitgebaat met een passie voor het vak. Waarbij wij ambacht en kwaliteit hoog in het vaandel dragen. Wij werken op maat en verwerken ons runds- en varkensvlees van kop tot staart om op die manier duurzaam te kunnen produceren.

Wij verwelkomen u graag in onze winkel

U kan bij ons terecht voor:

- Uitgebreid gamma vers vlees
- Zelfgemaakte charcuterie
- Verse vleesbereidingen
- Onze eigen salades
- Huisbereide maaltijden
- Een lekker stukje kaas
- De specialere bieren

Open van dinsdag tot zaterdag.
Wacht u niet graag in de winkel?
Geef uw bestelling door via onze website en wij zetten uw bestelling klaar.

www.slagerijox.be
info@slagerijox.be
Facebook: slagerij OX
016 23 02 83

Brusselsestraat 98
3000 Leuven

Spaar met Joyn nu ook in onze winkel voor leuke beloningen.

HENRIK IBSEN

Henrik Ibsen, geboren op 20 maart 1828 in Skien, Noorwegen, was een invloedrijke toneelschrijver die de basis legde voor moderne dramaturgie. Zijn leven en werk weerspiegelen een revolutionaire benadering van theater, die de traditionele conventies uitdaagde en de weg effende voor de ontwikkeling van modern drama.

Ibsen groeide op in een gezin van handelaren. Zijn vader ging failliet toen de kleine Henrik acht jaar oud was, wat later een grote invloed zou blijken te hebben op zijn kijk op de samenleving en financiële zekerheid, een thema dat ook in "Hedda Gabler" naar voren komt. Ibsen toonde al op jonge leeftijd interesse in literatuur en theater, maar moest al snel zijn studies opgeven om te gaan werken. Er was eenvoudigweg geen geld.

Henrik Ibsen ging dus in de leer als apotheker in het kleine stadje Grimstad. Het is daar dat het eerste keerpunt in het leven van Ibsen plaatsvond. Als leerjongen woonde Ibsen in bij de apotheker waar hij voor werkte. In diens woning begon Ibsen een affaire met Else, een dienstmeisje dat tien jaar ouder was dan Ibsen zelf. In oktober 1846 beviel Else van een zoon, Hans Jacob. Zij was toen 28, Ibsen was net 18.

De auteur was doodsbang voor schandaal. Hij verwierp het kind en zou pas onderhoudsgeld betalen toen hij daar door de rechtbank toe gedwongen werd. Het leven was niet mild voor de alleenstaande moeder en haar zoon. Else kreeg gezondheidsproblemen en haar zoon Hans geraakte aan lagerwal (en aan de drank).

Tucker Collection, Public domain, via Wikimedia Commons

Het is niet duidelijk of Ibsen zijn zoon ooit heeft ontmoet, al circuleert het verhaal dat Hans Jacob vele jaren later, toen hij al in de veertig was, ging aankloppen bij zijn beroemde vader om te bedelen om geld.

Hoe dan ook: Ibsen was vastberaden om meer te zijn dan een leerling-apotheker en wilde kostte wat het kost weg uit Grimstad. Hij postuleerde bij de Universiteit in Oslo, maar slaagde niet voor de toegangsexamens. Hij overwoog een loopbaan als dokter. Hij begon te schilderen en schreef gedichten.

In 1849 legde hij de laatste hand aan zijn eerste toneelstuk, gebaseerd op het leven van de Romeinse senator Catalina, maar het stuk geraakte nergens gepubliceerd. Ibsen zag zich dan ook genoodzaakt het stuk zelf uit te geven, maar geraakte de teksten aan de straatstenen niet kwijt.

Ibsen bleef schrijven, maar het zou nog vele jaren duren voordat hij zijn eigen stem vond, zoals dat zo mooi gezegd wordt in literaire kringen. Zijn eerste stukken zijn sprookjes, romantische vertelselen die in niets te vergelijken zijn met zijn meer mature werk.

In 1851 werd Ibsen benoemd als artistiek directeur van het Noorse Theater in Bergen. Jammer genoeg bleek ook deze job niet de grote doorbraak waar Ibsen op had gehoopt: zijn acteurs bleken niet meteen natuurtalenten, de voorzieningen in het theater waren ondermaats en de manuscripten die hij toegestuurd kreeg waren genoeg om zelfs de passioneelste theaterliefhebber alle zin in theater te ontnemen. Ook zijn eigen voorstellingen werden niet bepaald warm onthaald. Het ging Henrik Ibsen allesbehalve voor de wind.

De grote ommekeer in Ibsens leven ontstond toen hij zijn echtgenote leerde kennen. Suzannah Daae Thoresen was de stiefdochter van een gerenommeerde dichteres en theaterauteur. Suzannah was een intelligente, belezen vrouw en – tot groot geluk van Ibsen – smoorverliefd op de jonge auteur.

Het is dankzij haar dat Ibsens netwerk werd uitgebreid en hij beïnvloed werd door de meer feministische geesten van die tijd. Een reis naar Duitsland en Denemarken in 1852, waar Ibsen voor het eerst kennis maakte met de grote theaters van Europa, maakte de verlichting van Henrik Ibsen compleet. Toen enige tijd later het theater waarvoor Ibsen werkte, overkop ging en het gezin Ibsen op het faillissement afstevende, vertrokken Ibsen en Suzannah met hun zoontje op ballingschap, eerst naar Rome, later naar Dresden en Munchen.

Het is toen dat Ibsen zijn kenmerkende stijl ontwikkelde en zijn meesterwerk aan het papier toevertrouwde. In 1879 brak hij door met "Een poppenhuis," dat bekend staat om zijn gedurfde kritiek op de heersende genderrollen en het huwelijk.

"Hedda Gabler", geschreven in 1890, is een ander hoogtepunt in Ibsens carrière. Dit stuk is een meesterlijke uitdrukking van psychologisch realisme en een scherpe analyse van de beperkingen die de samenleving oplegt aan individuen, vooral vrouwen. Hedda's strijd tegen de verwachtingen van de maatschappij en haar complexe innerlijke wereld hebben dit stuk tot een tijdloos werk gemaakt.

Ibsens werk was op vele vlakken vernieuwend, waardoor hij een diepgaande impact had op de evolutie van het modern drama.

In tegenstelling tot de melodramatische toneelstukken die dominant waren in zijn tijd, legde Ibsen de nadruk op psychologische diepgang. Zijn personages waren geen stereotypen, maar complexe individuen met innerlijke conflicten, wat een revolutie betekende voor het begrip van menselijke emoties op het toneel. Ibsen verplaatste de setting van zijn stukken ook van grandioze, historische decors naar alledaagse, huiselijke omgevingen. Dit was revolutionair omdat veel toneelstukken in die tijd zich afspeelden in verheven, epische settings. Door gewone mensen in herkenbare situaties te plaatsen, maakte Ibsen het theater toegankelijker en relevanter voor een breder publiek.

Ibsen gebruikte zijn toneelstukken ook als een medium voor maatschappijkritiek. Hij onderzocht kritische thema's zoals sociale normen, klassenongelijkheid en de onderdrukking van individuele vrijheid. Zijn werk fungeerde als een spiegel voor de tekortkomingen van de samenleving, wat de weg effende voor andere toneelschrijvers om soortgelijke kwesties aan te kaarten.

In "Hedda Gabler" experimenteerde Ibsen met subtiele symboliek, waardoor zijn werk diepere betekenislagen kreeg. Het gebruik van symboliek was minder expliciet dan in eerdere dramatische tradities, waardoor het publiek werd uitgedaagd om zelf interpretaties te maken. Het brak als dusdanig met het directe en expliciete karakter van traditionele symboliek in het theater. Deze techniek blijft tot op de dag van vandaag relevant en ook De Dijlezonen proberen weg te blijven van de al te expliciete moraal en u als toeschouwer zelf te laten nadenken.

Terwijl veel traditionele toneelstukken zich eind jaren 1800 richtten op externe conflicten, zoals heldhaftige gevechten of de eerder aangehaalde melodramatische intriges, plaatste Ibsen de focus op de interne conflicten van zijn personages. Hij geloofde dat het ware drama schuilt in de menselijke psyche en de emotionele strijd binnen individuen.

Henrik Ibsen overleed op 23 mei 1906, maar zijn erfenis leeft voort in de rijke traditie van modern drama. Zijn gedurfde benadering van thema's, diepgang van karakterisering en de wil om maatschappelijke kwesties aan te kaarten, hebben hem gevestigd als een pionier en een blijvende invloed op de wereld van het theater.

KAPP.R

enkel op afspraak - Tel. 016 20 40 18

openingsuren

dinsdag t/m vrijdag
zaterdag
zondag & maandag

van 9u00 tot 18u00
van 8u00 tot 16u00
gesloten

KAPP.R - Tervuursesteenweg 2a - 3000 LEUVEN

GUIDO GEUENS & CO

BANKIER & ONAFHANKELIJK
VERZEKERINGSMAKELAAR
SINDS 1980

*De meest
volledige en
persoonlijke
service!*

*Voor al uw
bankzaken.*

*Voor al uw
verzekeringen.*

BVBA GUIDO GEUENS & CO

BANKIER & ONAFHANKELIJK VERZEKERINGSMAKELAAR

DIESTSESTRAAT 113 - 3000 LEUVEN

T 016/23.19.10 – F 02/228.54.98

info@guidogeuens.be – www.guidogeuens.be

Gaat ver, blijft dichtbij.

JO MATTHIJS

U kent hem ondertussen waarschijnlijk wel, de regisseur van de voorstelling van vanavond. Jo is natuurlijk al lang geen onbekende meer in het Leuvense amateurtheatercircuit en evenmin bij de Dijlezonen. De familie van Jo was al vóór zijn geboorte actief bij onze vereniging. Zijn theaterdebuut was dan ook onafwendbaar: als zoon van twee acteurs én met een grootmoeder die in “den theater” – zoals de stadsschouwburg toen genoemd werd – werkte, was het een onvermijdelijk feit dat kleine Jos – zoals hij toen in het Leuvens aangesproken werd – op de planken zou eindigen.

Dat debuut kwam er in 1964 bij De Dijlezonen toen de toen 10-jarige Jo het kleine zoontje Ralph Hilliard mocht spelen in de thriller “De fiets aan de deur” van auteur Joseph Hayes. De voorstelling maakte danig indruk op Jo die sindsdien amper uit “den theater” en al helemaal niet bij zijn Dijlezonen weg was te slaan. Sinds zijn kindertijd acteerde Jo bijna jaarlijks en sommige seizoenen zelfs in meer dan één productie. Hij werd voorzitter en artistiek leider van De Dijlezonen en drukte zo zijn stempel op de vereniging en onrechtstreeks ook op het Leuvense amateurtheater.

In 2000 – veel symbolischer kan men een jaartal niet kiezen – besliste hij, eerder bij toeval, om ook eens de andere kant van de regietafel uit te proberen.

Waar zijn eerste voorstellingen vooral zijn oog voor esthetiek en detail in de verf zetten – ze typeerden zich door prachtig uitgewerkte decors en kostuums die tot in de puntjes klopten – evolueerde Jo meer en meer naar een ware acteursregisseur. Mogelijk heeft de keuze van de stukken die hem onder lichte dwang door de leescommissie werden “opgelegd” hem daarin enigszins geholpen.

Maar ondanks zijn steeds wederkerende “Oei, wat moet ik hier nu mee” bij het vernemen van de hem toegewezen titels, slaagt Jo er productie na productie weer in om prachtig werk af te leveren. Daarbij zoekt hij stevast naar de diepere betekenis van het werk. Ongeacht het soort stuk dat hij voorgeschoteld krijgt, is een “Jo Matthijs” voorstelling altijd een schoolvoorbeeld van “more than meets the eye”. Zonder belerend over te komen, wilt Jo u, beste toeschouwer, immers aan het denken zetten. Of alleszins, als u zou willen denken over hetgeen u aanschouwde, even laten glimlachten “o ja, daar kon wel eens iets meer achter zitten”.

“Hedda Gabler” is geen evidente voorstelling. Zoals veel klassiekers, scheidt het programmeren van een dergelijk stuk verwachtingen. En verwachtingen zijn gevaarlijk, want als ze niet ingelost geraken, vertrekt het publiek met een teleurgesteld gevoel huiswaarts. Het volstaat dan ook niet om de tekst op zijn woord te nemen en louter te spelen wat er staat bij een klepper als “Hedda Gabler” of een auteur als Ibsen, die erom gekend stond om met iedere zin die hij schreef een klap te willen uitdelen aan de waarden en normen van zijn tijd.

Jo is – althans als u het aan De Dijezenen vraagt – de geknipte man om een dergelijke tekst onder handen te nemen, juist omwille van zijn voorliefde voor de subtekst. Dat maakt het natuurlijk niet evident voor zijn acteurs die stilaan al schrik krijgen als ze de vraag “Waarom zeg je dat?” te horen krijgen. Meestal wil het zeggen dat Jo het niet met je interpretatie eens is. Af en toe is het een aanwijzing van enige verbazing of dieper inzicht. Men streeft naar het tweede, uiteraard.

Jo’s ogenschijnlijk eindeloze geduld en zijn voorliefde voor nachtelijke repetities helpen natuurlijk enorm om keer op keer te blijven aandringen tot uit elke scène, elke repliek, elk woord blijkt dat de acteurs heel goed weten wie ze zijn, waar ze vandaan komen en waar ze heen gaan. Het geeft zijn voorstellingen een extra gelaagdheid en een finesse die niet of alleszins heel moeilijk behaald zou kunnen worden zonder de doorgedreven tekstanalyse waarvoor hij bekend staat.

Al dat harde werken werpt zijn vruchten af. Zowel in 2017-2018 als in 2018-2019 vielen de producties van Jo in de prijzen. In 2017-2018 kregen zijn twee hoofdrolspelers een nominatie voor het Fiere Margrietjuweel, de Oscars voor beste acteur/actrice van het Leuvense amateurtheater. Eén van hen – Tine, die ook vandaag meespeelt in “Hedda Gabler” - won toen zelfs het felbegeerde beeldje, dat ze eerder al eens in ontvangst mocht nemen, ook voor een rol in een regie van Jo. In 2018-2019 kreeg de voorstelling “Desperado” de prijs voor beste productie en won één van zijn vier acteurs datzelfde Fiere Margrietjuweel. Ook voor zijn regie bij een van onze zusterkringen, werd een voorstelling van Jo reeds genomineerd voor beste voorstelling. Weinig regisseurs doen het hem na.

Hedda Gabler kon dan ook niet in betere handen gevallen zijn en we hopen dat u, beste toeschouwer, kan voelen met welke grote dosis liefde voor theater en métier Jo deze klassieker heeft omarmd en vormgegeven.

SPAR *Winksele*

De betere verswinkel in de buurt

- Geselecteerd aanbod dagverse groenten en fruit.
- Charcuterie, vers van het mes en een fraaie kaasafdeling.
- Eigen ambachtelijke beenhouwerij en traiteurkeuken.
- Dagvers brood; broodjes en koeken ter plaatse gebakken.

Bestellingen worden netjes afgewerkt en we gaan op zoek naar producten waar je van houdt

Ruime openingsuren; maandag 12.30u – 19.00u, di, woe, do, vrijdag 8.15u – 19.00u, zaterdag 8.15u – 18.00u, zondag van 8.00 uur tot 12.30 uur.

Je vindt ons in Winksele dorp: Termerestraat 19. Er is voldoende parking.

tel/fax : 016/253672 - E mail : Sparwinksele@skynet.be - Facebook : www.facebook.com/sparwinksele

SPAR Retail is een dochter van de

Beauty Nails Center

Bondgenotenlaan 35, 3000 Leuven

016 29 55 45 - 0470 94 28 61

info@beautynailscenterleuven.be

www.beautynailscenterleuven.be

JO NEEMT HET WOORD

Wanneer je een oersterke en schitterende klassieker als “Hedda Gabler” samen met een sterke cast aangeboden krijgt om te regisseren dan is dat een immens cadeau van je vereniging. Hoewel ik moet toegeven dat mijn innerlijke initiële reacties eerder afwijzend – of wegvluchtend? – waren. Wat moest ik aan met dit ambetant wijf Hedda? Want zo kwam ze na een eerste lezing alleszins bij me over. En dan ook nog zo’n hoog aangeschreven klassieker, is dat niet overambitieuus?

Nu ja, die eerste twijfels heb ik in feite wel altijd, bij elk stuk dat ik te regisseren krijg. Ik moest dus maar eens aan de slag gaan.

Hoe meer je dan aan de slag gaat, hoe duidelijker het wordt waarom dit een absoluut meesterwerk wordt genoemd. Ibsen is gewoon geniaal. Je kan zoveel kanten uit met dit stuk. Zowat elke repliek kan je op verschillende manieren interpreteren en spelen. Is wat gezegd wordt ironie of sarcasme? Of gewoon smalltalk? Een al dan niet onderhuidse smeekbede? Een verwijt? Een verdoken suggestie? Een troostend woord? Een bevel?

Hoewel we van meet af aan voor een bepaalde insteek hebben gekozen, bleef er toch heel wat werk over voor de acteurs om alle mogelijke interpretaties uit te proberen en de juiste eruit te zoeken. Maar daar draait acteren nu eenmaal om. Voor hen was de extra uitdagende zoektocht die dit stuk vereist eveneens een geweldig cadeau. Hoewel ze veel gevloekt en gesakkerd hebben op het geschenk.

De moeilijkheidsgraad voor de acteurs werd nog verhoogd omdat de basale insteek waarvoor ik koos personages maakt die stuk voor stuk ver van hun eigen persoonlijkheid verwijderd liggen. En voor sommigen zelfs het tegengestelde is van hoe zijzelf na eerste lezingen hun personage zagen. Dat werd dus diep graven, zwoegen en ploeteren. Wat in niet belangrijke mate heeft bijgedragen tot het eerder vernoemde gevloek en gesakker.

Naast het enigmatische van de replieken zitten er nog veel mysterieuze en hoogst interessante elementen in het stuk die de torenhoge reputatie van het werk rechtvaardigen. We hebben ze wellicht niet allemaal aangeboord. Zo zijn er de levens van de mannen die 's nachts danig verschillen van hun gedrag overdag, wat bewerkstelligt dat? Interessant ook is de erotische spanning die verschuift tussen de personages: Hedda-Tesman, Hedda-Brack, Hedda-Lövborg, Elvsted-Lövborg, Elvsted-Tesman.

elyon

electronic and sound engineering

Ingenieursbureau voor elektronica en akoestiek

Rotspoolstraat 172, 3001 Heverlee

www.elyon.be

Geluidsmetingen

Geluids- en lichttechniek voor podiumkunsten

Erkend energiedeskundige

- energieprestatiecertificaten (EPC-certificaat) voor woningen
- plaatsbeschrijvingen bij verhuur van woningen (snel en volledig elektronisch)

Ook de onverklaarbaarheid van het gedrag van Hedda is een interessant gegeven. Waarom doet ze wat ze doet? Het antwoord op die vraag kan vele verschillende oorzaken aanduiden. Is er wel een juiste? Tja, niettegenstaande we altijd alles willen begrijpen en duiden, heeft niet alles in het leven een verklaring. Al dat raadselachtige in dit stuk is wat het zo boeiend maakt om te volgen.

Toen Ibsen dit stuk in 1890 schreef werd het gezien als een maatschappelijke aanklacht, Ibsen schopte wel vaker tegen heilige huisjes. Hedda, een intelligente, zelfbewuste vrouw zat in haar huwelijk opgesloten en kon daardoor haar dromen niet waarmaken. Ze werd verondersteld te voldoen aan de rolpatronen van de toenmalige maatschappij. Sois belle et tais-toi. En krijg kindjes. Dat terwijl de mannen hun ambities najagen, geregeld feestjes bouwen zonder echtgenotes en een wild leven leiden buitenshuis, een leven dat voor vrouwen zo goed als ontoegankelijk was. Hedda wil echt leven, een leven buiten haar vier muren waar ze alleen maar een goede moeder en dienende echtgenote moet zijn.

HOLLANDS HOF

Brusselsestraat 80
3000 Leuven
Tel. 016 29 43 29

www.bloemenhollandshof.be

Matthys

A d v o c a t e n

www.matthysadvocaten.be

T: 016 502 619

Consultatie na afspraak

Ze revolteert tegen deze maatschappelijke structuur. Typerend hiervoor is dat Ibsen zijn stuk "Hedda Gabler" noemt, met de meisjesnaam van Hedda, en niet "Hedda Tesman", naar haar man, zoals dat zeker in die tijd betamelijk was.

Vandaag is de positie van de vrouw gelukkig een eind geëvolueerd. De kadrering van toen is nu dus niet meer relevant. Wat is dan vandaag nog de relevantie die ervoor zorgt dat het de moeite blijft om het stuk op te voeren?

Heel essentieel in dit stuk blijft de destructie. Dat is een kantje dat we allemaal in ons dragen, in beheersbare of ergere vorm. Als iets tegenzit hebben we allemaal al wel eens de neiging om wat kapot te maken. De ene gaat met borden gooien of erger, de andere kan zich nog net inhouden. Maar het destructieve zit wel degelijk in ieder van ons.

Kenmerkend daarnaast is het onvermogen van Hedda om iets te ondernemen om haar lot te verbeteren. Een quarter life crisis? Nooit geleerd om iets aan te pakken, want misschien als kind verwend en zonder grenzen opgevoed door haar vader, de generaal? Wie zal het zeggen. Ze is dan ook in hogere sferen wanneer ze toch eindelijk één keer iemand aanstuurt door Lövborg naar een fatale afloop te leiden en ze dan ziet dat hij iets doet. Dat 'doen' is cruciaal.

Het grote onvermogen van Hedda dat leidt tot ondragelijke frustratie illustreren we in de verschillende stille scènes waarin Hedda vecht met haar demonen.

In de scenografie omkaderen we het zijn van Hedda. We zien een mooie villa die leeg, in een doodlopende hoek de ruimte vormt waar ze niet uit kan. De gordijnen aan het schuifraam naar de tuin zijn voor haar eerder tralies van een gevangenis. De ruimte waarin we een stuk van de piano van haar vader zien, verwijst enerzijds naar het onherroepelijk verleden en anderzijds leidt hij naar buiten, vanwaar iedereen binnenkomt en weer weggaat, niet zelden om te gaan leven, te gaan feesten. Hedda gaat niet buiten.

Alle personages verhouden zich tot en illustreren Hedda. Voor mij zijn de drie mannen elk een deel van haar persoonlijkheid, niet meer of niet minder. Samen vormen ze Hedda. Echtgenoot Tesman staat voor haar ambitie, voor het beeld naar buiten uit, het oog van de mensen, de society. Voor willen shinen. Lövborg staat voor haar passie, de liefde, het schone, het bevrijde, het tomeloze. Rechter Brack verzinnebeeldt dan weer het zwarte, het stoute, het vuile, het duistere, het destructieve in Hedda.

Thea Elvsted is de tegenpool van Hedda. Zij is het bescheiden stille water, wat onderdanig en niet op confrontatie gericht van inborst. En, misschien het voornaamste, in tegenstelling tot Hedda doet ze wel iets om haar lot in eigen handen te nemen door haar man te verlaten en Lövborg na te reizen. Tante Julia staat voor de heersende middenklasse, het conformeren aan de maatschappelijke verwachtingen, het conservatieve, het behoud van het bestel.

Hedda wordt wel eens de vrouwelijk Hamlet genoemd. Ze zit vol twijfel, besluiteloosheid en destructie. Ze is niet rationeel, ze reageert alleen vanuit emotie. Ze heeft een zeer sterke drang naar vrijheid, die ze echter niet bereikt. Aan haar verwachtingspatroon wordt niet voldaan. Als ze haar zin niet krijgt verwoest ze iets of iemand. Ze heeft weinig zelfrespect omdat ze er niet in slaagt om iets te doen aan het leven dat ze leidt en dat ze niet kan uitstaan. Ze is stikjaloers op anderen die dat wel kunnen. Wat haar rest is verveling, verveling! Het is moeilijk om Hedda leuk te vinden, om van haar te houden.

Ze is angstaanjagend, gecompliceerd en conflictueus. In het Leuvens zouden we ironisch zeggen: “Nen echten bijou!”. Ontdek haar en leer haar kennen, samen met de acteurs op de scène.

De inzet en de toewijding van de acteurs en van de hele ploeg – scenografie, licht en klank, decorbouw, souffleur en toneelmeesters – verdienen mijn respect en dankbaarheid, wat ik langs deze weg wil uiten. Ik hoop dat al deze elementen in de voorstelling samensmelten tot een geheel dat ook u intrigeert en bekoort. En aan het denken zet.

EEN VEILIGE TOEKOMST

MANUFAR

GEPANTSERDE DEUREN

BRANDKASTEN

VEILIGHEIDSSLOTEN

ALARMSYSTEMEN

TOEGANGSCONTROLE

DIENST 24U/24U

ANTWERPEN ..03 233 78 52

LEUVEN 016 29 10 72

BRUSSEL 02 736 41 68

MECHELEN ...015 43 03 93

www.manufar.be • info@manufar.be

P O I N T F O R T

FICHET

Zin om theater te maken?
_____

Mail naar
artiesten@dijlezonen.be

WAT MAG U NOG VERWACHTEN DIT SEIZOEN?

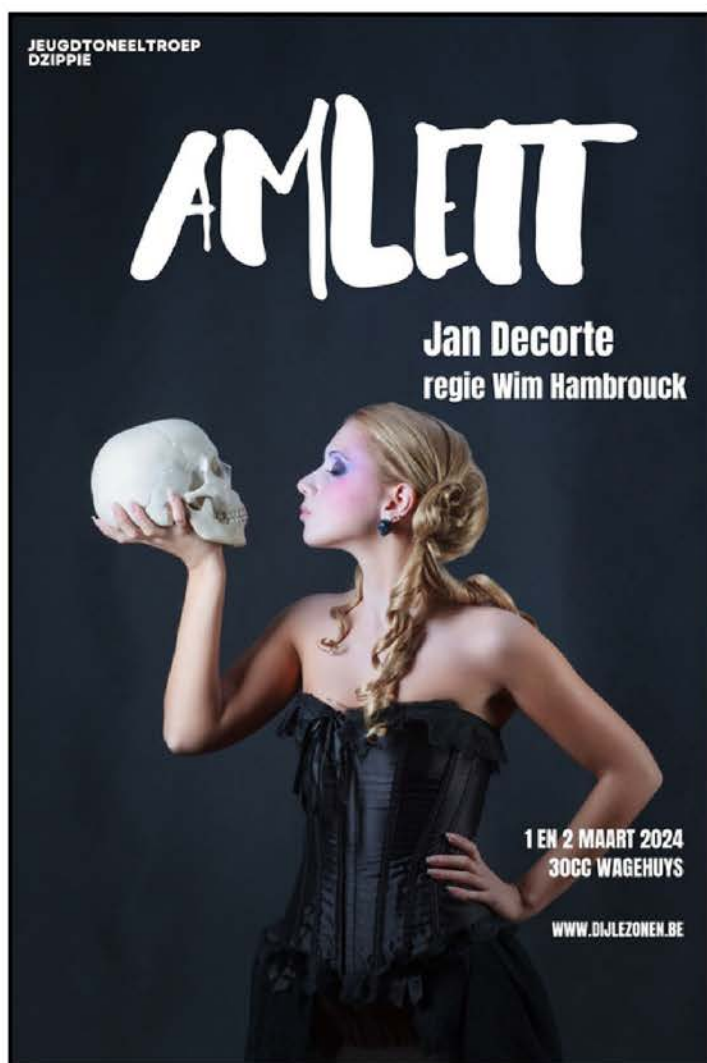

K.T. DE DIJLEZONEN

EEN HOER MEER OF MINDER

HUGO RENAERTS	REGIE FRANK DE BEULE
26 EN 27 APRIL 2024	30CC WAGEHUYS

WWW.DIJLEZONEN.BE

JEUGDTONEELTROEP
DZIPPIE

AMLETT

Jan Decorte
regie Wim Hambrouck

1 EN 2 MAART 2024
30CC WAGEHUYS

WWW.DIJLEZONEN.BE